

Nieuwsbrief SR Updates - Nummer 16, 2016

Nummer 16, 2016

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:614](#) 12-04-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:632](#) 12-04-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:617](#) 12-04-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:631](#) 12-04-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:615](#) 12-04-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:613](#) 12-04-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:616](#) 12-04-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:527](#) 29-03-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:529](#) 29-03-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:530](#) 29-03-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:525](#) 29-03-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:517](#) 29-03-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:520](#) 29-03-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:526](#) 29-03-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:515](#) 29-03-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:523](#) 29-03-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:513](#) 29-03-2016

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2016:524](#) 29-03-2016

RECHTSPRAAK

Het oordeel van het hof dat erop neerkomt dat het Openbaar Ministerie het recht tot strafvervolgning van de verdachte niet verliest door de enkele omstandigheid dat in verband met hetzelfde feit een stadionverbod is opgelegd en een geldboete is verbeurd, is juist.

Advocaat-generaal F.W. Bleichrodt heeft geconcludeerd tot verwerping van het beroep.

Het middel behelst de klacht dat het hof ten onrechte, althans onvoldoende gemotiveerd, het verweer heeft verworpen dat het Openbaar Ministerie niet-ontvankelijk dient te worden verklaard in de vervolging wegens strijd met het ne bis in idem-beginsel nu in verband met het tenlastegelegde feit reeds door de KNVB een stadionverbod is opgelegd en aan de KNVB een geldboete is verbeurd.

In cassatie kan ervan worden uitgegaan dat het opleggen van een stadionverbod door de KNVB en het verbeuren van een geldboete aan de KNVB steunen op de standaardvoorwaarden die van toepassing zijn op de bij de koop van een toegangs- of seizoenskaart gesloten civielrechtelijke overeenkomst. Het opleggen van een stadionverbod en/of het verbeuren van de geldboete zijn slechts mogelijk ten aanzien van de koper van een toegangs- of seizoenskaart en louter ter zake van het – kort gezegd – in het kader van een voetbalwedstrijd niet-naleven van die voorwaarden, ook al kan de verdenking van het begaan zijn van een strafbaar feit wel de aanleiding vormen voor het opleggen aan hem van een stadionverbod en/of het verbeuren door hem van een geldboete. Voorts wordt een persoon aan wie door de KNVB een stadionverbod is opgelegd slechts beperkt in zijn bewegingsvrijheid gehinderd en is aan het verbeuren van een geldboete rechtens geen vervangende hechtenis verbonden. Gelet hierop kan de toepassing van deze maatregelen door de KNVB niet worden aangemerkt als een ‘*criminal charge*’ als bedoeld in artikel 6 EVRM (vgl. de criteria genoemd in EHRM 8 juni 1976, nr. 5370/72, NJ 1978/223 (*Engel tegen Nederland*)).

Het oordeel van het hof dat erop neerkomt dat het Openbaar Ministerie het recht tot strafvervolgning van de verdachte niet verliest door de enkele omstandigheid dat in verband met hetzelfde feit een stadionverbod is opgelegd en een geldboete is verbeurd, is dus juist.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 12-04-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:615

Zaaknummer: 15/00429

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu, H.A.G. Splinter-van Kan, Y. Buruma en E.S.G.N.A.I. van de Griend

Advocaten: A.H. Westendorp

Wetsartikelen: 6 EVRM

RECHTSPRAAK

Verwerping van verweer dat het tegen verdachte uitgevaardigde inreisverbod in strijd is met het Europees Unierecht getuigt niet van een onjuiste rechtsopvatting en is toereikend gemotiveerd.

Advocaat-generaal A.J. Machielse heeft geconcludeerd tot vernietiging van het bestreden arrest voor zover de verdachte daarin is veroordeeld voor de misdrijven van artikel 197 Sr en van de strafoplegging en tot terugwijzing van de zaak naar het Gerechtshof Amsterdam teneinde op het bestaande hoger beroep opnieuw te worden berecht en afgedaan.

Het middel keert zich tegen de verwerping door het hof van het verweer dat het tegen de verdachte uitgevaardigde inreisverbod in strijd is met het Europees Unierecht.

In een geval als het onderhavige waarin de verdachte de bestuursrechtelijke rechtsgang tegen het inreisverbod heeft gevolgd, geldt in verband met een behoorlijke taakverdeling tussen de strafrechter en de bestuursrechter en met het oog op het voorkomen van tegenstrijdige uitspraken het volgende. Is het inreisverbod bij onherroepelijke uitspraak van de bestuursrechter vernietigd, dan dient de strafrechter van die beslissing van de bestuursrechter uit te gaan. Is het inreisverbod door de bestuursrechter bij onherroepelijke uitspraak in stand gelaten, dan staat zulks in beginsel eraan in de weg dat de strafrechter het verweer dat het inreisverbod in strijd is met het Unierecht, zelfstandig onderzoekt en daarop beslist. Onder bijzondere omstandigheden kan aanleiding bestaan hierop een uitzondering te maken (vgl. HR 13 juli 2010, ECLI:NL:HR:2010:BL2854, *NJ* 2010/573).

Het hof heeft het onder 2.2 weergegeven verweer verworpen op de grond dat 'een redelijke taakverdeling tussen de bestuursrechter en strafrechter met zich brengt dat de strafrechter dient uit te gaan van de juistheid van het inreisverbod' en dat 'in hetgeen door de raadvrouw is aangevoerd geen grond [kan] worden gevonden om hierover anders te denken'. Het hof heeft daarmee tot uitdrukking gebracht dat de aan het verweer ten grondslag gelegde feiten en omstandigheden niet toereikend zijn voor de gevolgtrekking dat het tegen de verdachte uitgevaardigde inreisverbod evident in strijd is met rechtstreeks werkende bepalingen van Unierecht. Dit oordeel getuigt niet van een onjuiste rechtsopvatting en is toereikend gemotiveerd.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 12-04-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:616

Zaaknummer: 14/06401

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu, Y. Buruma, E.S.G.N.A.I. van de Griend en A.L.J. van Strien

Advocaten: B.P. de Boer

Wetsartikelen: 197 Sr

RECHTSPRAAK

Het oordeel van het hof dat erop neerkomt dat het Openbaar Ministerie het recht tot strafvervolgning van de verdachte niet verliest door de enkele omstandigheid dat in verband met hetzelfde feit een stadionverbod is opgelegd en een geldboete is verbeurd, is juist.

Advocaat-generaal A.J. Machielse heeft geconcludeerd tot verwerping van het beroep.

Het middel behelst de klacht dat het hof ten onrechte, althans onvoldoende gemotiveerd, het verweer heeft verworpen dat het Openbaar Ministerie niet-ontvankelijk dient te worden verklaard in de vervolging wegens strijd met het ne bis in idem-beginsel nu in verband met het tenlastegelegde feit reeds door de KNVB een stadionverbod is opgelegd en aan de KNVB een geldboete is verbeurd.

In cassatie kan ervan worden uitgegaan dat het opleggen van een stadionverbod door de KNVB en het verbeuren van een geldboete aan de KNVB steunen op de standaardvoorwaarden die van toepassing zijn op de bij de koop van een toegangs- of seizoenskaart gesloten civielrechtelijke overeenkomst. Het opleggen van een stadionverbod en/of het verbeuren van de geldboete zijn slechts mogelijk ten aanzien van de koper van een toegangs- of seizoenskaart en louter ter zake van het – kort gezegd – in het kader van een voetbalwedstrijd niet-naleven van die voorwaarden, ook al kan de verdenking van het begaan zijn van een strafbaar feit wel de aanleiding vormen voor het opleggen aan hem van een stadionverbod en/of het verbeuren door hem van een geldboete. Voorts wordt een persoon aan wie door de KNVB een stadionverbod is opgelegd slechts beperkt in zijn bewegingsvrijheid gehinderd en is aan het verbeuren van een geldboete rechtens geen vervangende hechtenis verbonden. Gelet hierop kan de toepassing van deze maatregelen door de KNVB niet worden aangemerkt als een ‘*criminal charge*’ als bedoeld in artikel 6 EVRM (vgl. de criteria genoemd in EHRM 8 juni 1976, nr. 5370/72, NJ 1978/223 (*Engel tegen Nederland*)).

Het oordeel van het Hhf dat erop neerkomt dat het Openbaar Ministerie het recht tot strafvervolgning van de verdachte niet verliest door de enkele omstandigheid dat in verband met hetzelfde feit een stadionverbod is opgelegd en een geldboete is verbeurd, is dus juist.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 12-04-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:613

Zaaknummer: 15/00504

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu, H.A.G. Splinter-van Kan, Y. Buruma en E.S.G.N.A.I. van de Griend

Advocaten: M. Berndsens

Wetsartikelen: 6 EVRM

RECHTSPRAAK

Het oordeel van het hof dat erop neerkomt dat het Openbaar Ministerie het recht tot strafvervolgning van de verdachte niet verliest door de enkele omstandigheid dat in verband met hetzelfde feit een stadionverbod is opgelegd en een geldboete is verbeurd, is juist.

Advocaat-generaal A.J. Machielse heeft geconcludeerd tot verwerping van het beroep.

Het middel behelst de klacht dat het hof ten onrechte, althans onvoldoende gemotiveerd, het verweer heeft verworpen dat het Openbaar Ministerie niet-ontvankelijk dient te worden verklaard in de vervolging wegens strijd met het ne bis in idem-beginsel nu in verband met het tenlastegelegde feit reeds door de KNVB een stadionverbod is opgelegd en aan de KNVB een geldboete is verbeurd.

In cassatie kan ervan worden uitgegaan dat het opleggen van een stadionverbod door de KNVB en het verbeuren van een geldboete aan de KNVB steunen op de standaardvoorwaarden die van toepassing zijn op de bij de koop van een toegangs- of seizoenskaart gesloten civielrechtelijke overeenkomst. Het opleggen van een stadionverbod en/of het verbeuren van de geldboete zijn slechts mogelijk ten aanzien van de koper van een toegangs- of seizoenskaart en louter ter zake van het – kort gezegd – in het kader van een voetbalwedstrijd niet-naleven van die voorwaarden, ook al kan de verdenking van het begaan zijn van een strafbaar feit wel de aanleiding vormen voor het opleggen aan hem van een stadionverbod en/of het verbeuren door hem van een geldboete. Voorts wordt een persoon aan wie door de KNVB een stadionverbod is opgelegd slechts beperkt in zijn bewegingsvrijheid gehinderd en is aan het verbeuren van een geldboete rechtens geen vervangende hechtenis verbonden. Gelet hierop kan de toepassing van deze maatregelen door de KNVB niet worden aangemerkt als een ‘*criminal charge*’ als bedoeld in artikel 6 EVRM (vgl. de criteria genoemd in EHRM 8 juni 1976, nr. 5370/72, NJ 1978/223 (*Engel tegen Nederland*)).

Het oordeel van het hof dat erop neerkomt dat het Openbaar Ministerie het recht tot strafvervolgning van de verdachte niet verliest door de enkele omstandigheid dat in verband met hetzelfde feit een stadionverbod is opgelegd en een geldboete is verbeurd, is dus juist.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 12-04-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:614

Zaaknummer: 15/00646

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu, H.A.G. Splinter-van Kan, Y. Buruma en E.S.G.N.A.I. van de Griend

Advocaten: G. Spong

Wetsartikelen: 6 EVRM

RECHTSPRAAK

De Hoge Raad verwerpt het beroep op de voet van artikel 81 lid 1 RO.

De middelen kunnen niet tot cassatie leiden. Dit behoeft, gezien artikel 81 lid 1 RO, geen nadere motivering nu de middelen niet nopen tot beantwoording van rechtsvragen in het belang van de rechtseenheid of de rechtsontwikkeling.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 12-04-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:632

Zaaknummer: 15/03004

Rechters: W.A.M. van Schendel, H.A.G. Splinter-van Kan en Y. Buruma

Advocaten: J. Boksem

Wetsartikelen: 81 RO, 359 Sv en 41 Sr

RECHTSPRAAK

Verwerping van verweer dat de ongewenstverklaring in strijd is met destijds geldende wet- en regelgeving getuigt niet van een onjuiste rechtsopvatting en is toereikend gemotiveerd.

Advocaat-generaal A.J. Machielse heeft geconcludeerd tot vernietiging van het bestreden arrest en tot terugwijzing van de zaak naar het Gerechtshof Amsterdam teneinde op het bestaande hoger beroep opnieuw te worden berecht en afgedaan.

Het middel keert zich tegen de verwerping van het ter terechtzitting in hoger beroep gevoerde verweer dat de ongewenstverklaring van de verdachte in strijd is met de destijds geldende wet- en regelgeving.

In een geval als het onderhavige waarin de verdachte de bestuursrechtelijke rechtsgang tegen de ongewenstverklaring heeft gevolgd, geldt in verband met een behoorlijke taakverdeling tussen de strafrechter en de bestuursrechter en met het oog op het voorkomen van tegenstrijdige uitspraken het volgende. Is de ongewenstverklaring bij onherroepelijke uitspraak van de bestuursrechter vernietigd, dan dient de strafrechter van die beslissing van de bestuursrechter uit te gaan. Is de ongewenstverklaring door de bestuursrechter bij onherroepelijke uitspraak in stand gelaten, dan staat zulks in beginsel eraan in de weg dat de strafrechter het verweer dat de ongewenstverklaring in strijd is met de daarop betrekking hebbende wet- en regelgeving, waaronder ook bepalingen van Europees Unierecht, zelfstandig onderzoekt en daarop beslist. Onder bijzondere omstandigheden kan aanleiding bestaan hierop een uitzondering te maken (vgl. HR 13 juli 2010, ECLI:NL:HR:2010:BL2854, *NJ* 2010/573).

Gelet op het vorenoverwogene en in aanmerking genomen hetgeen door de verdediging aan het verweer ten grondslag is gelegd, zoals weergegeven onder 2.2, getuigt de verwerping door het hof van het gevoerde verweer niet van een onjuiste rechtsopvatting en is die beslissing toereikend gemotiveerd.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 12-04-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:617

Zaaknummer: 14/06402

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu, Y. Buruma, E.S.G.N.A.I. van de Griend en A.L.J. van Strien

Advocaten: B.P. de Boer

Wetsartikelen: 197 Sr

RECHTSPRAAK

Falende klachten vrijspraak medeplegen en medeplichtigheid moord/doodslag en zware mishandeling.

Bij de beoordeling van het middel moet het volgende worden vooropgesteld. In cassatie kan niet worden onderzocht of de feitenrechter die de verdachte op grond van zijn feitelijke waardering van het bewijsmateriaal heeft vrijgesproken, terecht tot dat oordeel is gekomen. Ingeval de rechter die over de feiten oordeelt het tenlastegelegde bewezen acht, is het aan die rechter voorbehouden om, binnen de door de wet getrokken grenzen, van het beschikbare materiaal datgene tot bewijs te bezigen wat deze uit een oogpunt van betrouwbaarheid daartoe dienstig voorkomt en terzijde te stellen wat hij voor het bewijs van geen waarde acht. Deze beslissing inzake die selectie en waardering, die – behoudens bijzondere gevallen – geen motivering behoeft, kan in cassatie niet met vrucht worden bestreden. Hetzelfde heeft te gelden in het tegenovergestelde geval dat de rechter op grond van de aan hem voorbehouden selectie en waardering van het bewijsmateriaal tot de slotsom komt dat vrijspraak moet volgen. Hieruit volgt dat het oordeel betreffende het al dan niet bewezen zijn van het tenlastegelegde, met de daartoe gegeven motivering, niet onbegrijpelijk genoemd zal kunnen worden op de grond dat het beschikbare bewijsmateriaal – al dan niet in verband met een andere uitleg van gegevens van feitelijke aard – een andere (bewijs)beslissing toelaat (vgl. HR 4 mei 2004, ECLI:NL:HR:2004:AO5061, NJ 2004/480).

Voorts moet het volgende worden vooropgesteld. Voor de kwalificatie medeplegen is vereist dat sprake is van nauwe en bewuste samenwerking. Die kwalificatie is slechts gerechtvaardigd als de bewezenverklarde – intellectuele en/of materiële – bijdrage aan het delict van de verdachte van voldoende gewicht is. Bij de vorming van zijn oordeel dat sprake is van de voor medeplegen vereiste nauwe en bewuste samenwerking, kan de rechter rekening houden met onder meer de intensiteit van de samenwerking, de onderlinge taakverdeling, de rol in de voorbereiding, de uitvoering of de afhandeling van het delict en het belang van de rol van de verdachte, diens aanwezigheid op belangrijke momenten en het zich niet terugtrekken op een daartoe geëigend tijdstip. Daarbij verdient overigens opmerking dat aan het zich niet distantiëren op zichzelf geen grote betekenis toekomt. Het gaat er immers om dat de verdachte een wezenlijke bijdrage moet hebben geleverd aan het delict (vgl. HR 2 december

2014, ECLI:NL:HR:2014:3474, *NJ* 2015/390).

Het middel klaagt over de vrijspraak van het onder 1 primair en 1 meer subsidiair tenlastegelegde medeplegen. Daartoe is onder meer aangevoerd dat het in bedwang houden van het slachtoffer door de verdachte 'bezwaarlijk anders [kan] worden uitgelegd dan als een vorm van samenwerking met geweldpleger(s)'.

De onder 2.2 weergegeven overwegingen, waaronder ook de overweging dat de verklaring van de verdachte niet kan worden weerlegd met enig in het dossier aanwezig bewijsmiddel, moeten aldus worden verstaan dat het hof daarmee, zij het gelet op HR 16 maart 2010, ECLI:NL:HR:2010:BK3359, *NJ* 2010/314 in minder gelukkige bewoordingen, tot uitdrukking heeft gebracht dat de verklaring van de verdachte dat hij met het in bedwang houden van het slachtoffer de bedoeling had te voorkomen dat het slachtoffer geweld tegen [medeverdachte 1] zou gebruiken en dat hij '[medeverdachte 1] niet in de gelegenheid [zou] hebben willen stellen om het slachtoffer op enige wijze te mishandelen door hem korte tijd in bedwang te houden', niet onaannemelijk is. Dat oordeel is, mede gelet op hetgeen onder 3.2.1 is vooropgesteld, niet onbegrijpelijk. Gelet hierop, alsmede gelet op hetgeen het hof overigens heeft vastgesteld omtrent de rol van de verdachte en in aanmerking genomen hetgeen onder 3.2.2 is vooropgesteld, getuigt het oordeel van het hof dat geen sprake is geweest van een nauwe en bewuste samenwerking ter zake van de aan de verdachte onder 1 primair en 1 meer subsidiair tenlastegelegde feiten niet van een onjuiste rechtsopvatting. Dat oordeel is ook niet onbegrijpelijk.

Het middel faalt in zoverre.

Het middel klaagt over de vrijspraak van de onder 1 subsidiair en 1 meest subsidiair tenlastegelegde medeplichtigheid. Daartoe is onder meer aangevoerd dat het oordeel van het hof dat niet is gebleken dat de verdachte opzettelijk behulpzaam is geweest bij het tenlastegelegde feit, niet zonder meer begrijpelijk is omdat de verdachte het slachtoffer tijdens de geweldsuitoefening door de medeverdachte in bedwang heeft gehouden.

Gelet op hetgeen het hof – zoals onder 3.3.1 is weergegeven – heeft vastgesteld omtrent de rol van de verdachte en in aanmerking genomen hetgeen onder 3.3.2 is overwogen, is het oordeel van het hof niet onbegrijpelijk, nog daargelaten dat het 'in bedwang houden van het slachtoffer' niet is tenlastegelegd als – kort gezegd – gedraging waaruit de medeplichtigheid mede heeft bestaan.

Het middel faalt in zoverre.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 12-04-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:631

Zaaknummer: 15/02812

Rechters: A.J.A. van Dorst, E.S.G.N.A.I. van de Griend en M.J. Borgers

Advocaten: A.A. Franken

Wetsartikelen: 47 Sr, 287 Sr en 289 Sr

RECHTSPRAAK

Het middel klaagt terecht dat de bewezenverklarde mensenhandel niet zonder meer volgt uit de bewijsvoering.

Advocaat-generaal A.E. Harteveld heeft geconcludeerd tot verwerping van het beroep.

Het middel klaagt onder meer over de bewezenverklaring onder 2.

Het oordeel van het hof dat de verdachte ‘een ander, genaamd [betrokkene 1] , (telkens) door misbruik van uit feitelijke omstandigheden voortvloeiend overwicht en/of door misbruik van een kwetsbare positie, heeft vervoerd en/of overgebracht met het oogmerk van uitbuiting van [betrokkene 1]’ volgt niet zonder meer uit de bewijsvoering.

Voor zover het middel daarover klaagt, is het terecht voorgesteld.

Opmerking verdient nog dat geen steun in het recht vindt de blijkens de toelichting aan het middel mede ten grondslag liggende opvatting dat van mensenhandel slechts sprake kan zijn als de bewezenverklarde gedragingen een schending van artikel 4 EVRM opleveren.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak maar uitsluitend wat betreft de beslissingen ter zake van het onder 2 tenlastegelegde en de strafoplegging, wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Arnhem, opdat de zaak in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 29-03-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:529

Zaaknummer: 14/06384

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu en E.F. Faase

Advocaten: I.A. van Straalen

Wetsartikelen: 273f Sr

RECHTSPRAAK

De aanvraag tot herziening wordt gegrond verklaard, omdat sprake is van een persoonsverwisseling.

Als grondslag voor een herziening kan, voor zover hier van belang, krachtens artikel 457 lid 1 aanhef en onder c Sv slechts dienen een door bescheiden gestaafd gegeven dat bij het onderzoek op de terechtzitting aan de rechter niet bekend was en dat het ernstige vermoeden wekt dat indien dit gegeven bekend zou zijn geweest, het onderzoek van de zaak zou hebben geleid hetzij tot een vrijspraak van de gewezen verdachte, hetzij tot een ontslag van alle rechtsvervolging, hetzij tot de niet-ontvankelijkverklaring van het Openbaar Ministerie, hetzij tot de toepassing van een minder zware strafbepaling.

Hetgeen door de advocaat-generaal in zijn conclusie is vermeld, geeft steun aan de stelling waarop de aanvraag berust, te weten dat in de zaak die heeft geleid tot de uitspraak waarvan herziening is gevraagd sprake is geweest van een persoonsverwisseling.

Een en ander levert het ernstig vermoeden op dat de politierechter, ware deze hiermee bekend geweest, de aanvrager van het hem tenlastegelegde zou hebben vrijgesproken.

De Hoge Raad verklaart de aanvraag tot herziening gegrond, beveelt voor zover nodig de opschorting of schorsing van de tenuitvoerlegging van voormeld vonnis van de politierechter en verwijst de zaak naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Leeuwarden, opdat de zaak op de voet van artikel 472 lid 2 Sv opnieuw zal worden berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 29-03-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:520

Zaaknummer: 15/05143

Rechters: A.J.A. van Dorst, J.P. Balkema en J.W. IJssink

Advocaten: V.P.K. van Rosmalen

Wetsartikelen: 457 Sv

RECHTSPRAAK

Nu geen van de vier aangevoerde gronden tot herziening kan leiden, wijst de Hoge Raad de aanvraag af.

Als grondslag voor een herziening kan, voor zover hier van belang, krachtens artikel 457 lid 1 aanhef en onder c Sv slechts dienen een door bescheiden gestaafd gegeven dat bij het onderzoek op de terechtzitting aan de rechter niet bekend was en dat het ernstige vermoeden wekt dat indien dit gegeven bekend zou zijn geweest, het onderzoek van de zaak zou hebben geleid hetzij tot een vrijspraak van de gewezen verdachte, hetzij tot een ontslag van alle rechtsvervolging, hetzij tot de niet-ontvankelijkverklaring van het Openbaar Ministerie, hetzij tot de toepassing van een minder zware strafbepaling.

De aanvraag berust op een viertal gronden.

In de eerste plaats wordt aangevoerd dat de getuige [betrokkene 1] (deels) is teruggekomen van zijn de aanvrager belastende verklaringen die door het hof voor het bewijs zijn gebezigd (bewijsmiddelen 32 en 33; de op 14 en 20 augustus 2008 ten overstaan van de politie afgelegde verklaringen). Betoogd wordt dat [betrokkene 1] op 22 april 2013 ten overstaan van de beide raadslieden heeft verklaard dat de aanvrager nooit tegen hem heeft gezegd dat hij 'de moord heeft gepleegd'.

In de tweede plaats wordt aangevoerd dat uit het door de deelnemers aan het project Gerede Twijfel verrichte onderzoek naar de passagetijden van schepen door de sluis te Gaarkeuken op 11 december 1996 zou blijken dat de reconstructie door de politie van het alibi van de aanvrager op onjuiste gegevens berust. Het onderzoek zou uitwijzen dat aannemelijk is dat de aanvrager op de avond van de brand van Hoogezand over Niekerk naar Niezijl is gereden, dat hij op de weg terug tweemaal voor de brug over het Van Starckenborghkanaal tussen Noord- en Zuidhorn heeft gewacht en beide keren naar Niezijl is teruggereden, dat hij daarna weer naar Hoogezand is gereden en dat zijn woning toen hij daar terugkeerde, in brand stond.

De als derde aangevoerde grond houdt in dat uit het door de deelnemers aan het project Gerede Twijfel verrichte onderzoek naar de brand alsook uit de rapportage van forensisch branddeskundige F. Philipsen met betrekking tot de door TNO verrichte reconstructie van de

brand, zou zijn gebleken van ernstige tekortkomingen in de destijds in de onderhavige zaak uitgevoerde forensisch-technische onderzoeken. Daarom zou niet met zekerheid kunnen worden gesteld dat daadwerkelijk sprake was van brandstichting met een brandversnellend middel; het zou daarom meer waarschijnlijk zijn dat de brand is ontstaan voordat de aanvrager thuiskwam.

De in de aanvulling op de aanvraag als vierde aangevoerde grond houdt in dat uit een rapport van het Brand Technisch Bureau zou blijken dat de brand op 11 december 1996 op of omstreeks 23.24 uur moet zijn ontstaan en dat dit hetgeen in de tweede en de derde grond is aangevoerd, ondersteunt.

Bij de beoordeling van de eerste grond stelt de Hoge Raad voorop dat een aanvrager bij zijn aanvraag tot herziening aannemelijk moet maken dat en waarom getuigen van een hem belastende verklaring terugkomen.

[betrokkene 1] heeft als redenen waarom hij van een deel van zijn verklaring is teruggekomen, opgegeven dat hij destijds 'er in [werd] meegezogen en (...) [z]ijn eigen conclusies [heeft] getrokken'. [betrokkene 1] heeft tegenover Van Koppen verklaard dat hij schoon schip in zijn leven wil maken en dat dat ook ermee samenhangt dat hij gelovig is geworden. Het hof heeft de geloofwaardigheid en betrouwbaarheid van de voor het bewijs gebezigde verklaringen van [betrokkene 1] getoetst en daarvan in zijn arrest verantwoording afgelegd. In het licht daarvan maken de door [betrokkene 1] gegeven redenen om thans anders te verklaren dan hij heeft gedaan tegenover de politie, niet aannemelijk waarom hij van een deel van zijn de aanvrager belastende verklaring is teruggekomen, te minder nu de in de aanvraag genoemde verklaring geen steun vindt in enig objectief en toetsbaar processtuk of ander gegeven.

Het hiervoor overwogene leidt ertoe dat het door [betrokkene 1] terugkomen van zijn belastende verklaringen niet een ernstig vermoeden wekt als hiervoor onder 5.1 bedoeld. De aanvraag is in zoverre ongegrond.

De als tweede aangevoerde grond betreft – kort gezegd – het onderzoek van de deelnemers aan het project Gereede Twijfel naar de passagegegevens van de scheepvaart op het Van Starckenborghkanaal bij de brug tussen Noord- en Zuidhorn op de avond van 11 december 1996. Uit dat onderzoek zou blijken dat de aanvrager op die avond komende uit de richting van Niezijl tweemaal voor de geopende brug heeft moeten wachten, tweemaal is teruggereeden naar Niezijl en niet tijdig bij zijn woning in Hoogezand kon zijn teruggekeerd om daar de bewezenverklarde brand te stichten, zodat hij een alibi voor dat delict zou hebben. Ook de politie heeft dat alibi onderzocht en daarvan in een proces-verbaal van 27 december 1996 verslag gedaan. Blijkens bewijsmiddel 19 heeft het hof op grond daarvan als vaststaand

aangenomen dat de afstand Niezijl-Hoogezand langs de kortste route destijds 35 km bedroeg en met inachtneming van de maximumsnelheid in 31 minuten kon worden afgelegd.

Indien ervan wordt uitgegaan dat de aanvrager op 11 december 1996 om ongeveer 22.00 uur in Niezijl was en dat hij op enig tijdstip daarna terug naar Hoogezand is gereden, blijkt het tijdstip waarop hij is vertrokken, welke route hij heeft genomen, of hij inderdaad tweemaal voor de kanaalbrug heeft staan wachten en of hij daadwerkelijk tweemaal is teruggereden naar Niezijl alvorens weer huiswaarts te gaan, niet uit enig objectief en verifieerbaar gegeven; de bron voor die gegevens is alleen de aanvrager zelf. Aan dat manco lijdt niet alleen de reconstructie door de politie van het alibiverweer maar ook de reconstructie daarvan door de deelnemers aan het project Gerede Twijfel. De laatstgenoemde reconstructie heeft slechts betrekking op scenario's die mogelijk kunnen zijn indien wordt uitgegaan van de waarheidsgetrouwheid van de verklaringen van de aanvrager over zijn alibi, waaromtrent evenwel door het hof niets is vastgesteld. Al met al tast de reconstructie dan ook niet het oordeel van het hof aan dat de aanvrager tijd en gelegenheid heeft gehad om de bewezenverklaarde misdrijven te plegen.

Een ernstig vermoeden als hiervoor onder 5.1 bedoeld, levert laatstbedoelde reconstructie dus niet op. De aanvraag is ook in zoverre ongegrond.

Van de als derde aangevoerde grond kan evenmin worden gezegd dat deze het vereiste ernstig vermoeden wekt. Voor zover in de aanvraag een beroep wordt gedaan op de rapportage van branddeskundige Philipsen, waaruit zou blijken van ernstige tekortkomingen bij de door TNO verrichte brandreconstructies, moet worden gezegd dat de resultaten van die brandreconstructies door het hof niet in de bewijsvoering zijn betrokken. Ook overigens is niet aannemelijk geworden dat de uitkomst van het door de deelnemers aan het project Gerede Twijfel verrichte onderzoek naar de wijze waarop de forensisch-technische onderzoeken destijds hebben plaatsgevonden tot vrijspraak zou hebben geleid indien het hof daarmee bekend zou zijn geweest.

Ook in zoverre kan de aanvraag niet tot herziening leiden.

De als vierde aangevoerde grond voegt niets wezenlijks toe aan de andere, ongenoegzaam bevonden gronden. Voor zover in het rapport van het Brand Technisch Bureau kritiek wordt geleverd op de door TNO verrichte brandreconstructies verwijst de Hoge Raad naar hetgeen onder 5.5.1 is overwogen. De bevinding dat de brand op of omstreeks 23.24 uur moet zijn ontstaan, doet gelet op hetgeen onder 5.4.2 is overwogen niets af aan het oordeel van het hof dat de aanvrager tijd en gelegenheid heeft gehad om de bewezenverklaarde misdrijven te plegen.

Een ernstig vermoeden als hiervoor onder 5.1 bedoeld, levert het rapport dus niet op. De aanvraag is ook in zoverre ongegrond.

Uit hetgeen hiervoor is overwogen volgt dat de aanvraag ongegrond is, zodat als volgt moet worden beslist.

De Hoge Raad wijst de aanvraag tot herziening af.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 29-03-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:513

Zaaknummer: 15/01001

Rechters: W.A.M. van Schendel, J.P. Balkema, B.C. de Savornin Lohman, J.W. IJssink en A.L.J. van Strien

Advocaten: G.G.J. Knoops en L. Vosman

Wetsartikelen: 457 Sv

RECHTSPRAAK

Klager niet-ontvankelijk, nu namens hem niet tijdig een schriftuur houdende middelen van cassatie is ingediend.

Nu de klager niet binnen de bij de wet gestelde termijn bij de Hoge Raad door een raadsman een schriftuur houdende middelen van cassatie heeft doen indienen, is niet in acht genomen het voorschrift van artikel 447 lid 5 Sv, zodat de klager in het beroep niet kan worden ontvangen.

De Hoge Raad verklaart de klager niet-ontvankelijk in het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 29-03-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:530

Zaaknummer: 15/00982

Rechters: W.A.M. van Schendel, H.A.G. Splinter-van Kan en Y. Buruma

Wetsartikelen: 447 Sv

RECHTSPRAAK

De aanvraag tot herziening wordt gegrond verklaard, omdat sprake is van een persoonsverwisseling.

Voor het verloop van het geding tot dusverre verwijst de Hoge Raad naar zijn tussenarrest van 15 september 2015, ECLI:NL:HR:2015:2583.

De Hoge Raad heeft bij dat tussenarrest de raadvrouw verzocht een schriftelijke toelichting als in dat arrest bedoeld in te zenden. Voorts heeft de Hoge Raad daarbij de stukken in handen gesteld van de procureur-generaal en hem verzocht de verbalisante [verbalisant] bij aanvullend proces-verbaal haar in dat arrest omschreven redenen van wetenschap te doen geven.

Op 26 oktober 2015 is een schriftelijke toelichting van de raadvrouw bij de Hoge Raad binnengekomen. Voorts is bij de Hoge Raad binnengekomen een aanvullend proces-verbaal van 14 oktober 2015 van de verbalisante [verbalisant]. De raadvrouw heeft schriftelijk gereageerd op dit aanvullend proces-verbaal.

Advocaat-generaal T.N.B.M. Spronken heeft (nader) geconcludeerd dat de Hoge Raad de aanvraag gegrond zal verklaren en de zaak zal verwijzen naar een gerechtshof, opdat de zaak zal worden berecht en afgedaan op de wijze als in artikel 472 lid 2 Sv is voorzien.

Als grondslag voor een herziening kan, voor zover hier van belang, krachtens artikel 457 lid 1 aanhef en onder c Sv slechts dienen een door bescheiden gestaafd gegeven dat bij het onderzoek op de terechtzitting aan de rechter niet bekend was en dat het ernstige vermoeden wekt dat indien dit gegeven bekend zou zijn geweest, het onderzoek van de zaak zou hebben geleid hetzij tot een vrijspraak van de gewezen verdachte, hetzij tot een ontslag van alle rechtsvervolging, hetzij tot de niet-ontvankelijkverklaring van het Openbaar Ministerie, hetzij tot de toepassing van een minder zware strafbepaling.

Op de door de advocaat-generaal in haar nadere conclusie vermelde gronden moet het in de aanvraag aangevoerde worden aangemerkt als een gegeven als hiervoor onder 3 bedoeld. Derhalve is de aanvraag gegrond en moet als volgt worden beslist.

De Hoge Raad verklaart de aanvraag tot herziening gegrond, beveelt voor zover nodig de opschorting of schorsing van de tenuitvoerlegging van voormeld vonnis van de politierechter en verwijst de zaak naar het Gerechtshof Amsterdam, opdat de zaak op de voet van artikel 472 lid 2 Sv opnieuw zal worden berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 29-03-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:523

Zaaknummer: 14/06236

Rechters: A.J.A. van Dorst, J.P. Balkema en J.W. IJssink

Advocaten: T.N. van Riel

Wetsartikelen: 457 Sv

RECHTSPRAAK

Klager niet-ontvankelijk, nu namens hem niet tijdig een schriftuur houdende middelen van cassatie is ingediend.

Nu de klager niet binnen de bij de wet gestelde termijn bij de Hoge Raad door een raadsman een schriftuur houdende middelen van cassatie heeft doen indienen, is niet in acht genomen het voorschrift van artikel 447 lid 5 Sv, zodat de klager in het beroep niet kan worden ontvangen.

De Hoge Raad verklaart de klager niet-ontvankelijk in het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 29-03-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:527

Zaaknummer: 15/02267

Rechters: W.A.M. van Schendel, H.A.G. Splinter-van Kan en V. van den Brink

Wetsartikelen: 447 Sv

RECHTSPRAAK

Het in de bestreden uitspraak besloten liggende oordeel van het hof dat de verdachte behoorlijk is gedagvaard, is niet zonder meer begrijpelijk.

Het middel klaagt over het oordeel van het hof dat de dagvaarding in hoger beroep rechtsgeldig is betekend. Het voert daartoe aan dat getracht had moeten worden de appèldagvaarding uit te reiken op het adres dat de verdachte in de appèlakte heeft doen opnemen.

Ingevolge artikel 588 lid 1 aanhef en onder b sub 3° Sv wordt een dagvaarding uitgereikt aan de griffier indien de geadresseerde niet als ingezetene is ingeschreven in de BRP noch een feitelijke woon- of verblijfplaats van hem bekend is. Onbekendheid van een feitelijke woon- of verblijfplaats kan evenwel niet worden aangenomen, indien niet is getracht de uitreiking van de dagvaarding te doen plaatsvinden op het uit de stukken blijkend – voor de hand liggend en niet door een latere opgave achterhaald – adres dat redelijkerwijs als feitelijke woon- of verblijfplaats van de verdachte zou kunnen gelden, zoals het adres dat de verdachte in de appèlakte heeft doen opnemen (vgl. HR 12 maart 2002, ECLI:NL:HR:2002:AD5163, *NJ* 2002/317, r.o. 3.24 sub b).

Gelet op hetgeen hiervoor is overwogen en in aanmerking genomen dat de stukken van het geding niets behelzen waaruit kan volgen dat het in de appèlakte opgenomen adres [b-straat 1] te Nijmegen ten tijde van de betekening van de appèldagvaarding als achterhaald zou moeten worden beschouwd, is het in de bestreden uitspraak besloten liggende oordeel van het hof dat de verdachte behoorlijk is gedagvaard niet zonder meer begrijpelijk.

Het middel is terecht voorgesteld. De Hoge Raad zal de appèldagvaarding om doelmatigheidsredenen nietig verklaren.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en verklaart de appèldagvaarding nietig.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 29-03-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:525

Zaaknummer: 15/01580

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu en E.S.G.N.A.I. van de Griend

Advocaten: V. Wolting

Wetsartikelen: 588 Sv

RECHTSPRAAK

Het oordeel dat de verdachte zich tezamen en in vereniging met anderen heeft schuldig gemaakt aan het roepen en/of scanderen van de bewezenverklarde uitlating, geeft niet blijk van een onjuiste rechtsopvatting en is niet onbegrijpelijk en toereikend gemotiveerd.

Het middel klaagt dat het bewezenverklarde medeplegen niet uit de door het hof gebezigde bewijsvoering kan volgen.

In zijn arrest van 2 december 2014, ECLI:NL:HR:2014:3474, NJ 2015/390 heeft de Hoge Raad enige algemene overwegingen over het medeplegen gegeven, in het bijzonder gericht op de afbakening tussen medeplegen en medeplichtigheid en meer in het bijzonder met het oog op gevallen waarin het medeplegen niet bestaat in gezamenlijke uitvoering. Voor de kwalificatie medeplegen is vereist dat sprake is van nauwe en bewuste samenwerking. Die kwalificatie is slechts gerechtvaardigd als de bewezenverklarde – intellectuele en/of materiële – bijdrage van de verdachte aan het delict van voldoende gewicht is.

Blijkens de bewijsvoering heeft het hof onder meer het volgende vastgesteld. De verdachte heeft als voorman van de Nederlandse Volksunie een demonstratie in Enschede aangevraagd. Deze demonstratie, waaraan ongeveer 35 personen hebben deelgenomen, heeft op 28 mei 2011 plaatsgevonden en is geleid door de verdachte, die de demonstranten door een megafoon heeft toegesproken. Tijdens de demonstratie is door enkele demonstranten, onder wie de medeverdachten [medeverdachte 1] en [medeverdachte 3], geroepen en/of gescandeerd ‘Ali B. en Mustapha, ga toch terug naar Ankara’. Na het roepen en/of scanderen van deze leus heeft de verdachte de groep toegesproken en gezegd ‘Vandaag demonstreren we tegen de multiculturele terreur en voor een totale immigratiestop’.

Het hof heeft kennelijk geoordeeld dat de uit de vastgestelde feiten blijkende bijdrage van de verdachte aan het tenlastegelegde van zodanig gewicht is dat sprake is van een nauwe en bewuste samenwerking van de verdachte met de mededaders. Het daarop gebaseerde oordeel dat de verdachte zich aldus tezamen en in vereniging met anderen heeft schuldig gemaakt aan het roepen en/of scanderen van de bewezenverklarde uitlating, geeft niet blijk van een onjuiste rechtsopvatting en is, mede gelet op hetgeen het hof in de bewijsmiddelen en in de

nadere bewijsoverweging heeft vastgesteld over de bijdrage van de verdachte voorafgaand en direct na de bewezenverklaarde feiten, niet onbegrijpelijk en toereikend gemotiveerd.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 29-03-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:524

Zaaknummer: 14/06552

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu, V. van den Brink, E.S.G.N.A.I. van de Griend en A.L.J. van Strien

Advocaten: B.J. Schadd

Wetsartikelen: 47 Sr, 137c Sr en 137d Sr

RECHTSPRAAK

Het oordeel van de rechtbank dat de computer vatbaar is voor onttrekking aan het verkeer is niet begrijpelijk.

Het middel klaagt dat de beslissing van de rechtbank tot onttrekking aan het verkeer van de computer onbegrijpelijk is.

Het oordeel van de rechtbank dat de computer vatbaar is voor onttrekking aan het verkeer is niet begrijpelijk, reeds omdat uit die beslissing van de rechtbank niet blijkt met welk strafbaar feit de computer in verband staat of waarom de computer van zodanige aard is dat het ongecontroleerde bezit daarvan in strijd is met de wet of met het algemeen belang.

Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden beschikking maar uitsluitend wat betreft de beslissing ter zake van de onttrekking aan het verkeer van de computer en wijst de zaak terug naar de Rechtbank Oost-Brabant, zittingsplaats 's-Hertogenbosch, opdat de zaak in zoverre op de bestaande vordering opnieuw wordt behandeld en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 29-03-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:526

Zaaknummer: 15/02266

Rechters: W.A.M. van Schendel, H.A.G. Splinter-van Kan en V. van den Brink

Advocaten: O.O. van der Lee

Wetsartikelen: 552f Sv

RECHTSPRAAK

Het oordeel van het hof ‘dat uit het onderzoek ter terechtzitting niet aannemelijk is geworden dat verdachte zich op enig moment heeft bevonden in een noodweersituatie’ is feitelijk en niet onbegrijpelijk.

Advocaat-generaal P.C. Vegter heeft geconcludeerd tot vernietiging van de bestreden uitspraak en tot terugwijzing van de zaak naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Arnhem, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Het middel klaagt over de verwerping door het hof van het beroep op noodweer(exces).

Bij de beoordeling van het middel moet worden vooropgesteld dat de omstandigheid dat een verdachte de hem tenlastegelegde gedraging ontkent, niet zonder meer aan het slagen van een subsidiair gedaan beroep op noodweer(exces) in de weg behoeft te staan alsmede dat de rechter de last tot het aannemelijk maken van de feitelijke grondslag van zo een beroep niet uitsluitend op de verdachte mag leggen (vgl. HR 22 maart 2016, ECLI:NL:HR:2016:456, r.o. 3.1.2).

Het hof heeft geoordeeld ‘dat uit het onderzoek ter terechtzitting niet aannemelijk is geworden dat verdachte zich op enig moment heeft bevonden in een noodweersituatie’. Dat oordeel is feitelijk en niet onbegrijpelijk, ook niet in het licht van de vaststellingen die het hof in het kader van de bewijsvoering heeft gedaan, in het bijzonder gelet op de in dat verband door het hof in 2.2.3 gedane vaststelling dat de lezing van de verdachte ‘dat, als hij al een mes heeft gebruikt, dat moet zijn geweest nadat [betrokkene] hem met een pijp op zijn hoofd heeft geslagen, (...) niet aannemelijk [is] geworden’ alsmede op de tot het bewijs gebezigde verklaring van [betrokkene] (bewijsmiddel 2). Uit het voorgaande vloeit bovendien voort dat het hof hetgeen hiervoor onder 2.3 is vooropgesteld niet heeft miskend.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 29-03-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:517

Zaaknummer: 15/00024

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu en M.J. Borgers

Advocaten: J. Zevenboom

Wetsartikelen: 41 Sr

RECHTSPRAAK

De Hoge Raad stelt prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie over artikel 11 van de Terugkeerrichtlijn en houdt iedere verdere beslissing aan.

Het middel klaagt dat het hof de verdachte ten onrechte tot straf heeft veroordeeld. De steller van het middel grondt die klacht op de stelling dat de ongewenstverklaring van de verdachte in 2002 ten tijde van zijn – met die ongewenstverklaring strijdige – verblijf in Amsterdam in 2011-2012 geen rechtskracht meer had. Hij voert daartoe aan

- (i) dat het in 2002 genomen besluit tot ongewenstverklaring moet worden aangemerkt als een inreisverbod,
- (ii) dat dit inreisverbod van kracht is geworden met de uitvaardiging ervan, althans met de bekendwording van de verdachte daarmee, en
- (iii) dat de geldigheidsduur van dat inreisverbod in het onderhavige geval op grond van artikel 11 lid 2 van de Terugkeerrichtlijn niet meer dan vijf jaren kon bedragen, zodat het in 2011-2012 niet meer van kracht was.

Hierop is noch bij de behandeling van de zaak in eerste aanleg noch in appèl beroep gedaan. De advocaat-generaal stelt zich in haar conclusie op het standpunt dat dit voor de Hoge Raad geen beletsel is om onderzoek te doen naar de juiste toepassing van de Terugkeerrichtlijn. De Hoge Raad laat met het oog op het belang van de beantwoording van de vraag naar de toepasselijkheid van de Terugkeerrichtlijn op de gevolgen van de ongewenstverklaring, de juistheid van het standpunt van de advocaat-generaal in het midden.

De Hoge Raad heeft in zijn arrest van 4 november 2014, ECLI:NL:HR:2014:3093, aan het arrest van het Hof van Justitie van 19 september 2013, C-297/12 (*Filev en Osmani*), ontleend dat een ongewenstverklaring die is opgelegd voor de datum van de inwerkingtreding van de Terugkeerrichtlijn of voor het verstrijken van de uiterste implementatietermijn, moet worden gelijkgesteld aan een inreisverbod als bedoeld in artikel 3 onder 6 van de Terugkeerrichtlijn en ook dat die ongewenstverklaring vanaf het verstrijken van die datum in beginsel is gebonden

aan de in artikel 11 lid 2 van de Terugkeerrichtlijn bedoelde maximale duur van vijf jaar. Daarbij verdient opmerking dat in artikel 197 (oud) Sr de niet-naleving van een terugkeerbesluit als zodanig niet strafbaar is gesteld, maar wel het verblijf in Nederland terwijl de betrokken vreemdeling weet of ernstige reden heeft te vermoeden dat hij tot ongewenste vreemdeling is verklaard.

Die in 5.2.1 bedoelde gelijkstelling roept de vraag op wanneer de termijn waarvoor het inreisverbod van toepassing is, een aanvang heeft genomen.

Het middel stelt zich op het standpunt dat dit het geval is met de inwerkingtreding van het besluit in 2002 waarbij de verdachte ongewenst is verklaard. Volgens het middel was de onderhavige ongewenstverklaring, die volgens het middel ingevolge artikel 11 lid 2 van de Terugkeerrichtlijn niet meer dan vijf jaren kan duren, daarom niet meer van kracht ten tijde van de constatering in 2011 en 2012 dat de verdachte in Nederland verbleef, zodat deze bepaling eraan in de weg staat dat het handelen van de verdachte in strijd met de ongewenstverklaring tot strafrechtelijke sancties leidt.

Artikel 66a lid 4 Vw brengt mee dat de duur waarvoor een inreisverbod geldt, wordt berekend met ingang van de datum waarop de vreemdeling Nederland daadwerkelijk heeft verlaten. De Hoge Raad heeft in gelijke zin geoordeeld met betrekking tot de aanvang van de duur waarvoor de ongewenstverklaring geldt (HR 21 mei 2013, ECLI:NL:HR:2013:BZ3928, *NJ* 2014/218 en HR 21 mei 2013, ECLI:NL:HR:2013:BZ3930). Anders dan het geval was in de zaken die in de hiervoor genoemde arresten door de Hoge Raad zijn behandeld en beslist, stelt het middel in de onderhavige zaak expliciet de vraag aan de orde of een uit de toepasselijkheid van de Terugkeerrichtlijn voortvloeiende maximale duur van een inreisverbod is overschreden.

Een en ander roept de vraag op of artikel 11 lid 2 van de Terugkeerrichtlijn niet slechts een voorschrift bevat ten aanzien van de duur waarvoor een inreisverbod geldt maar ook betrekking heeft op de aanvang van deze periode. Indien artikel 11 lid 2 van de Terugkeerrichtlijn ook voorschrijft wanneer de termijn waarvoor een inreisverbod een aanvang neemt, komt aan de orde de vraag naar de betekenis van dit voorschrift voor beslissingen tot ongewenstverklaring die zijn genomen voordat de Terugkeerrichtlijn in werking is getreden of voor 24 december 2010, het moment waarop de lidstaten de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking dienden te doen treden om aan deze richtlijn te voldoen (artikel 20 lid 1 van de Terugkeerrichtlijn).

Artikel 11 lid 2 van de Terugkeerrichtlijn bevat geen uitdrukkelijk voorschrift met betrekking tot de aanvang van de duur van het inreisverbod. Naar zijn aard kan een inreisverbod pas

daadwerkelijk betekenis hebben nadat de vreemdeling het land heeft verlaten. Een inreisverbod is ingevolge artikel 11 lid 1 van de Terugkeerrichtlijn onlosmakelijk verbonden met een terugkeerbesluit dat wordt uitgevaardigd tegen de onderdaan van een derde staat die illegaal op het grondgebied van de lidstaat verblijft. Het nuttig effect van een inreisverbod met betrekking tot een illegaal verblijvende onderdaan van een derde land die zich feitelijk aan de maatregelen tot verwijdering weet te onttrekken, zou dan beperkt zijn. De in het arrest *Filev en Osmani* gebruikte bewoordingen ('opnieuw die lidstaat is binnengekomen', punt 45) suggereren dat ook het Hof van Justitie ervan uitgaat dat uitgangspunt van de regeling van artikel 11 lid 2 van de Terugkeerrichtlijn is dat de betrokken onderdaan van een derde land die lidstaat daadwerkelijk heeft verlaten.

De Hoge Raad zal een prejudiciële beslissing dienaangaande verzoeken.

Indien het antwoord op de vorige vraag meebrengt dat de duur van het inreisverbod ingevolge artikel 11 lid 2 van de Terugkeerrichtlijn niet moet worden berekend met ingang van de dag waarop daadwerkelijk aan de terugkeerverplichting is voldaan, komt aan de orde welke betekenis dit heeft voor de ongewenstverklaring van de betrokkene. Wat betreft de betekenis van de Terugkeerrichtlijn voor een ongewenstverklaring waartoe is besloten voordat deze richtlijn door het Europees Parlement en de Raad werd vastgesteld, is in de rechtspraak van het Hof van Justitie reeds vastgesteld dat deze richtlijn geen overgangsregeling bevat voor besluiten houdende een inreisverbod die zijn vastgesteld voordat de richtlijn van toepassing is geworden (arrest *Filev en Osmani*, punt 39). Op basis van het uitgangspunt van onmiddellijke werking (arrest *Filev en Osmani*, punt 40) heeft het Hof van Justitie vervolgens geoordeeld dat een richtlijn van toepassing is op de (rechts)gevolgen van besluiten die zijn genomen voordat deze richtlijn van toepassing is geworden (arrest *Filev en Osmani*, punt 41). Op basis hiervan heeft het Hof van Justitie geoordeeld dat wat betreft de duur van het inreisverbod dus ook rekening moet worden gehouden met het tijdvak dat is verstreken voordat de Terugkeerrichtlijn van toepassing is geworden (arrest *Filev en Osmani*, punt 42).

Het onderhavige besluit tot ongewenstverklaring, dat meebrengt dat sprake is van overtreding van artikel 197 Sr, verschilt van de verwijderingsmaatregel die aan de orde was in het hoofdgeding dat aanleiding vormde tot het arrest *Filev en Osmani* doordat het besluit niet geldt voor onbepaalde tijd maar meebrengt dat de verdachte gedurende bepaalde tijd, te weten tien jaar, buiten Nederland dient te verblijven. Door het tijdig aanwenden van rechtsmiddelen overeenkomstig het nationale recht kan de inhoud van dit besluit, daaronder begrepen de duur van de ongewenstverklaring, door de rechter worden getoetst.

In de tweede plaats verschilt de onderhavige zaak van het hoofdgeding in *Filev en Osmani* doordat de minister voor Vreemdelingenzaken en Immigratie in het besluit heeft vastgesteld

dat verdachte een gevaar vormde voor de openbare orde. Deze vaststelling is onaantastbaar. Indien de Terugkeerrichtlijn van toepassing zou zijn geweest ten tijde van het besluit tot ongewenstverklaring, had de minister voor Vreemdelingenzaken en Immigratie kunnen besluiten gebruik te maken van de bevoegdheid als bedoeld in artikel 11 lid 2 tweede volzin, van de Terugkeerrichtlijn.

Anders dan het geval is in de in het arrest *Filev en Osmani* geciteerde arresten *Kadzoev* (HvJ 30 november 2009, C-357/09 PPU, ECLI:EU:C:2009:741) en *Bruno* (HvJ 10 juni 2010, C-395/08 en C-396/08, ECLI:EU:C:2010:329), gaat het in de onderhavige zaak niet om het verbinden van rechtsgevolgen aan feiten die zich hebben voorgedaan voor de datum waarop een richtlijn in een lidstaat ten uitvoer is gelegd maar om de rechtsgevolgen van een onaantastbare beslissing. Indien de administratie een beslissing neemt in strijd met de bepalingen van een richtlijn maar de geadresseerde nalaat van een beschikbare rechtsingang gebruik te maken, kan deze zich nadien niet beroepen op de onverenigbaarheid van deze beslissing met het Europese recht (vergelijk HvJ 13 januari 2004, C-453/00, ECLI:EU:C:2004:17 (*Kuhne & Heitz*); HvJ 14 september 1999, C-310/97P, ECLI:EU:C:1999:78 (*AssiDomän*); HvJ 12 februari 2008, C-2/06, ECLI:EU:C:2008:78 (*Kempter*). Ook het arrest *Inter-Environnement Wallonie* (HvJ 18 december 1997, C-126/96, ECLI:EU:C:1997:628) lijkt een andere benadering te hanteren waarbij geldt dat het arrest besluiten betrof die werden vastgesteld na de vaststelling van de betreffende richtlijn, terwijl het besluit met betrekking tot de verdachte in de onderhavige zaak is genomen enkele jaren voordat de Terugkeerrichtlijn werd vastgesteld.

Een vorm van onmiddellijke werking die niet slechts betreft het in aanmerking nemen van feiten die zich in het verleden hebben voorgedaan voor het nadien bepalen van de rechtsgevolgen die aan die feiten moeten worden verbonden, maar die ook ziet op de onverenigbaarheid van eerder, voor bepaalde tijd, vastgestelde rechtsgevolgen die op het moment van vaststelling niet onverenigbaar waren met het Europese recht, lijkt niet zonder meer met deze rechtspraak verenigbaar zodat ook niet buiten redelijke twijfel is of dit rechtsgevolg voortvloeit uit het arrest *Filev en Omani*. Een dergelijke vorm van onmiddellijke werking zou ook de bevoegdheid van artikel 11 lid 2 tweede volzin, van de Terugkeerrichtlijn voor gevallen waarin voor de vaststelling van deze richtlijn en niet in strijd met het toentertijd toepasselijke (Europese) recht is besloten een vreemdeling ongewenst te verklaren, mogelijk van zijn nuttig effect ontdoen.

Alvorens verder te beslissen verzoekt de Hoge Raad het Hof van Justitie van de Europese Unie uitspraak te doen over Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven (PbEG L 348/98; hierna: de Terugkeerrichtlijn) met betrekking tot de volgende vragen.

1. Moet artikel 11 lid 2 van de Terugkeerrichtlijn aldus worden uitgelegd dat de daarin vermelde termijn van vijf jaren wordt berekend:
 - a. vanaf het moment dat het inreisverbod (of met terugwerkende kracht: de daarmee gelijk te stellen ongewenstverklaring) is uitgevaardigd, dan wel
 - b. met ingang van de datum waarop de betrokkene het grondgebied van – kort gezegd – de lidstaten van de EU daadwerkelijk heeft verlaten, dan wel
 - c. enig ander moment?

2. Moet artikel 11 lid 2 van de Terugkeerrichtlijn met het oog op de toepassing van het overgangsrecht aldus worden uitgelegd dat deze bepaling meebrengt dat besluiten die zijn genomen voordat deze richtlijn in werking trad, waarvan het rechtsgevolg is dat de geadresseerde gedurende tien achtereenvolgende jaren buiten Nederland moet verblijven en het inreisverbod volgens alle relevante omstandigheden van het individuele geval is bepaald waartegen een rechtsmiddel kon worden aangewend, geen rechtsgevolg meer hebben indien de duur van deze verplichting op het moment waarop deze richtlijn ten uitvoer diende te worden gelegd of op het moment waarop is vastgesteld dat de geadresseerde van dit besluit in Nederland verbleef, de in deze bepaling bedoelde duur overschreed?

De Hoge Raad houdt iedere verdere beslissing aan totdat het Hof van Justitie van de Europese Unie naar aanleiding van het bovenomschreven verzoek uitspraak zal hebben gedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 29-03-2016

ECLI: ECLI:NL:HR:2016:515

Zaaknummer: 14/00826

Rechters: A.J.A. van Dorst, J. de Hullu, M.A. Fierstra, V. van den Brink en E.S.G.N.A.I. van de Griend

Advocaten: S.J. van der Woude

Wetsartikelen: 11 Terugkeerrichtlijn